

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

РЕШЕНИЕ № 123 - ИП
от 21.02.2011 г.

Инвестиционен посредник „Популярна каса 95” АД, гр. Пловдив е получило лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник на територията на Република България, съгласно Решение № 688-ИП от 16.08.2006 г. на Комисията за финансов надзор (КФН) и като такова е адресат на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПИИ) и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изр. второ от Наредба № 35 за капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници (Наредба № 35), на позициите в инвестиционния портфейл се извършва преоценка по методите, посочени в чл. 15 и 16 от Наредба № 35, поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец. Методите, по които следва да бъде извършена преоценката на позициите в инвестиционния портфейл са методите, посочени в чл. 15 и 16 от Наредба № 35, а именно тези относими към ежедневната преоценка на позициите включени в търговския портфейл.

Съгласно разпоредбата на чл. 15 от Наредба № 35, за оценка на позициите се използва методът на пазарната оценка, който представлява оценяване поне веднъж дневно на позициите по лесно достъпни цени на закриване на позицията, получени от независим източник, като борсови цени, цени от системи за пазарна информация и котировки от независими брокери с добра репутация, като при прилагането на метода на пазарната оценка, инвестиционният посредник използва по-консервативния от курсовете "купува" или "продава", освен ако не е значителен маркет-мейкър за съответния финансов инструмент или стока и може да затвори позицията си по средна пазарна цена. В чл. 15, ал. 1 от Наредба № 35 е посочено, че позициите се оценяват поне веднъж дневно, но предвид разпоредбата на чл. 143, ал. 1, изр. второ от Наредба № 35, ИП е задължено да извършва преоценка на позициите си в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно.

Когато не е възможно да се приложи методът по чл. 15 от Наредба № 35, оценка на позициите се извършва по реда на чл. 16 от Наредба № 35, като се използва модел за оценка на позициите или подпортфейлите.

С писмо, вх. № 10-02-13747 от 03.12.2010 г., ИП „Популярна каса 95” АД уведомява КФН, че в резултат на увеличаване на реализираната загуба и отчетено намаление в стойността на собствения капитал (капиталова база) на ИП „Популярна каса - 95” АД към 02.12.2010 г., голямата експозиция на дружеството към „Орфей Клуб Уелнес” АД е надвишила допустимия, съгласно разпоредбата на чл. 78, ал. 1 от Наредба № 35, лимит от 25 % от собствения капитал (капиталова база) на ИП.

Към представеното в КФН уведомление са приложени ОКАЛ, счетоводен баланс и оборотна ведомост към 02.12.2010 г. Видно от представения ОКАЛ на ИП „Популярна каса - 95” АД към 02.12.2010 г., дружеството притежава собствен капитал (капиталова база) в размер на 760 428,52 лв., посочената стойност на голямата експозиция на ИП към „Орфей Клуб Уелнес” АД е 234 312 лв., а размерът на голямата експозиция - 30,81 % от собствения капитал (капиталова база) на ИП, при максимално допустим размер 25 %, съгласно чл. 78, ал. 1 от Наредба № 35.

С писма, вх. №№ 10-02-13873, 10-02-13872 и 10-02-13876 от 07.12.2010 г., в КФН са представени ОКАЛ, счетоводен баланс и справка за структурата на инвестиционния портфейл на „Популярна каса - 95” АД към 30.11.2010 г. От представените документи е видно, че към 30.11.2010 г. в инвестиционния портфейл на „Популярна каса - 95” АД са включени 215 482 бр. акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД, за които е посочена отчетна стойност в размер на 1 лев, като по тази стойност същите са отчетени и в счетоводния баланс.

След запознаване с всички представени в КФН документи се установи следното:

„Орфей Клуб Уелнес” АД е публично дружество и акциите му се търгуват на регулиран пазар („Българска фондова борса - София” АД) и съответно имат пазарна (борсова) цена, предвид което „Популярна каса - 95” АД е следвало да оценява позицията си в инвестиционния портфейл към „Орфей Клуб Уелнес” АД по реда на чл. 15 от Наредба № 35. След направена справка на страницата на „Българска фондова борса - София” АД се установи, че пазарната цена на акциите на „Орфей Клуб Уелнес” АД, обявена от „Българска фондова борса - София” АД, към 30.11.2010 г. и 02.12.2010 г. и е съответно 0,10 лв. и 0,066 лв. за една акция.

С писмо, изх. № РГ-03-36-21/16.12.2010 г., от ИП „Популярна каса - 95” АД е изискано да представи в КФН писмено обяснение от главния счетоводител и представляващите дружеството за метода, по който е оценявана позицията на дружеството в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД в инвестиционния портфейл и коригирани ОКАЛ, счетоводен баланс и справка за структурата на инвестиционния портфейл към 30.11.2010 г., както и позициите в инвестиционния портфейл на дружеството бъдат оценени, съгласно разпоредбите на чл. 15 и 16 от Наредба № 35.

С писмо, вх. № 10-02-14606/21.12.2010 г., от ИП „Популярна каса - 95” АД посочват, че акциите на „Орфей Клуб Уелнес” АД се отчитат по себестойността метод, съгласно счетоводната политика на дружеството, и „не би следвало да се преоценяват”, а преоценка би се извършила при продажба на същите. Отчетната стойност на акциите на „Орфей Клуб Уелнес” АД в счетоводния баланс на ИП е 1 лев. Също така е посочено, че „чл. 15 и 16 на Наредба № 35 за оценка на позициите са отнесени в частта на Раздел IV „Оценка на позициите в търговския портфейл”, а акциите на „Орфей Клуб Уелнес” АД са отразени в инвестиционния портфейл на ИП „Популярна каса - 95” АД”.

Съгласно изискването на чл. 143, ал. 1 от Наредба № 35, ИП е длъжен да извършва преоценка на позициите в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец по методите, посочени в чл. 15 и 16 на Наредба № 35. Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 1 от Наредба № 35, за оценка на позициите се използва методът на пазарната оценка, който представлява оценяване на позициите по лесно достъпни цени на закриване на позицията, получени от независим източник, като борсови цени, цени от системи за пазарна информация и котировки от независими брокери с добра репутация.

С писма, вх. №№ 10-02-419, 10-02-418 и 10-02-422 от 10.01.2011 г., в КФН са представени ОКАЛ, счетоводен баланс и справка за структурата на инвестиционния портфейл на „Популярна каса - 95” АД към 31.12.2010 г. От представените документи е видно, че към 31.12.2010 г. в инвестиционния портфейл на „Популярна каса - 95” АД са включени 215 482 бр. акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД, като отново посочената отчетна стойност е в размер на 1 лев, като по тази стойност същите са отчетени и в счетоводния баланс.

„Орфей Клуб Уелнес” АД е публично дружество, акциите на което се търгуват на регулиран пазар и съответно имат пазарна (борсова) цена, предвид което ИП „Популярна каса - 95” АД е следвало да оценява позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД по метода на пазарната оценка, посочен в чл. 15 от Наредба № 35.

Към 30.12.2010 г. (последния работен ден на месеца) пазарната цена на акциите на „Орфей Клуб Уелнес” АД, обявена от „Българска фондова борса - София” АД, е 0,066 лв. за една акция.

ИП е нарушил разпоредбата на чл. 143, ал. 1, изречение второ във връзка с чл. 15 от Наредба № 35, като не е извършвал преценка на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД, съгласно посочения метод в чл. 15 на Наредба № 35. Съгласно посочените разпоредби ИП е бил длъжен да извърши преценка на позициите си в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД в инвестиционния портфейл, като предвид обстоятелството, че акциите на дружеството се търгуват на регулиран пазар и имат оповестена пазарна (борсова) цена, ИП е следвало да приложи метода на пазарната оценка по чл. 15 от Наредба № 35.

При извършване на преценка на инвестиционния портфейл на ИП „Популярна каса - 95” АД, като акциите в него бъдат оценени по метода на пазарната оценка, това ще даде отражение в счетоводния баланс на дружеството - в актива на счетоводния баланс като намаление или увеличение на нетекущите активи на дружеството и съответно в пасива на баланса като намаление или увеличение на собствения капитал на ИП, което от своя страна създава възможност за нарушаване на изискванията за капиталова адекватност и ликвидност на ИП.

ИП „Популярна каса 95” АД системно не извършва преценка на позициите си в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден на съответния месец, което е в нарушение на изискванията на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35.

Представените счетоводен баланс, ОПР и ОКАЛ към 30.11.2010 г. и 31.12.2010 г. не представят коректно финансовото състояние и финансовия резултат от дейността на ИП.

В тази връзка, с писмо, изх № РГ-03-36-3/28.01.2011 г., инвестиционен посредник „Популярна каса 95” АД, е уведомен, че спрямо дружеството е открито административно производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка по чл. 118, ал. 1, т 1 от ЗПФИ, със следния диспозитив:

Задължавам ИП „Популярна каса - 95” АД:

1. В петдневен срок от получаване на решението да извърши преценка към 31.12.2010 г. на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35 и да представи в КФН Отчет за капиталова адекватност и ликвидност (ОКАЛ), счетоводен баланс и справка за структурата на инвестиционния портфейл към 31.12.2010 г.

2. Да извършва поне веднъж месечно преценка на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35.

В дадения от заместник председателя срок, с писмо, вх. № РГ-03-36-3/08.02.2011 г., ИП „Популярна каса 95” АД представя в КФН възражения срещу откритото административно производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна.

В представеното възражение е посочено, че „в счетоводния баланс финансовите инструменти, посочени в раздел А, група Нетекущи активи, статия Капиталови ценни книжа се отчитат по цена на придобиване (себестойностен метод), съгласно приетата счетоводна политика на предприятието и в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети (МСС 32 и МСС 39)”.

ИП посочва, че преценка на финансовите инструменти в инвестиционния портфейл не се извършва, поради прилаганата счетоводна политика, която е в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети (МСС 32 и МСС 39), съгласно които те се отчитат по себестойността метод. Също така е посочено, че преценка на финансовите инструменти се извършва при тяхната продажба, в резултат на което те се отписват, а разликата до себестойността се отчита като приход или разход в отчета за доходите.

Отбелязано е, че база за изготвяне на Отчета за капиталова адекватност и ликвидност е Счетоводният баланс и отчета за доходите, а те са изготвени в съответствие и при спазване изискванията на действащото българско законодателство (Закон за корпоративното подоходно облагане и Международните счетоводни стандарти).

Предвид горните аргументи ИП твърди, че констатациите за извършено нарушение са неверни, тъй като балансовата стойност на този актив не се променя изобщо до тяхната продажба, поради което, откриването на административно производство по издаване на индивидуален административен акт следва да се прекрати.

Изложеното в обясненията на инвестиционния посредник, не може да бъде прието като основание за прекратяване на откритото административно производство по прилагане на принудителна административна мярка с издаване на мотивирано решение по следните съображения:

Спазването на нормативната уредба, регламентираща дейността на инвестиционния посредник е единственото дължимо поведение осигуряващо спазването на изискванията за капиталова адекватност и ликвидност, които са определящи за финансовото състояние на инвестиционния посредник, т.е. за неговата финансова стабилност.

Съгласно Международен счетоводен стандарт 32 „Финансов актив е всеки актив, който е: парични средства, инструмент на собствения капитал на друго предприятие, договорно право или договор, който ще бъде или може да бъде уреден в инструменти на собствения капитал на емитента”, а „Справедлива стойност е стойността, срещу която един актив може да бъде разменен или пасив, уреден в сделка между информирани и желаещи страни при справедливи пазарни условия”.

Съгласно параграф 49 на Международен счетоводен стандарт 39, „След първоначалното признаване предприятието оценява финансовите активи, включително деривативите, които са активи, по тяхната справедлива стойност, без да се приспадат разходите по сделката, които биха се извършили при продажба или друг вид изваждане от употреба, с изключение на следните видове активи: (а) кредити и вземания, дефинирани в параграф 9, които се оценяват по амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент; (б) инвестиции, държани до падеж, дефинирани в параграф 9, които се оценяват по амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент; и (в) инвестиции в капиталови инструменти, които нямат котирана пазар на цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да се оцени надеждно, и деривативи, които са обвързани с некотирани капиталови инструменти или трябва да се уредят чрез прехвърлянето на такива некотирани капиталови инструменти, които се оценяват по цена на придобиване”.

Доколкото акциите на „Орфей Клуб Уелнес” АД представляват финансов актив (инструмент на собствения капитал на друго предприятие), то същите следва да бъдат оценявани по справедлива стойност от дружеството.

В МСС 32 определението за финансов инструмент е „Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив за дадено предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал за друго предприятие”. В МСС 39 финансовите инструменти са класифицирани в четири категории – държани за търгуване, държани до падеж, кредити и вземания и финансови инструменти на разположение за продажба.

Финансов актив или финансов пасив е класифициран като държан за търгуване, когато: е придобит или възникнал главно с цел да бъде продаден или закупен обратно в

близко бъдеще; при първоначално признаване е част от портфейл от разграничени финансови инструменти, които се управляват заедно и за които съществуват доказателства за скоросен действителен модел на краткосрочна печалба; или е дериватив (с изключение на дериватив, който представлява договор за финансова гаранция или е определен като такъв и който е ефективен хеджиращ инструмент.

Посоченото определение за финансов актив, класифициран като държан за търгуване, отговаря на характеристиките на търговския портфейл при ИП, но следва да се отбележи, че в МСС 32 и МСС 39 не са включени разпоредби, третиращи категориите търговски и инвестиционен портфейл.

За целите на управлението на риска, съгласно Наредба № 35, независимо от това как е квалифициран даден финансов инструмент, той трябва да бъде отчетен в търговски или инвестиционен портфейл. Съгласно разпоредбата на чл.4, ал. 2 от Наредба № 35, ИП „Популярна каса 95” АД няма право да формира търговски портфейл и притежаваните финансови инструменти следва да се отнесат в инвестиционен портфейл, независимо, че са финансови инструменти държани за търгуване.

„Орфей Клуб Уелнес” АД е публично дружество и акциите му се търгуват на “БФБ – София” АД и поради това считаме, че по безспорен начин може да се определи справедливата им стойност.

ИП „Популярна каса 95” АД не е спазил изискването на цитирания чл. 143 от Наредба № 35, а именно да преценява позициите включени в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец. Подобен подход на практика води до завишаване на стойността на отчитаните активи в инвестиционен портфейл без това да кореспондира с тяхната реална стойност.

Предвид гореизложеното, ИП „Популярна каса 95” АД следва да извърши преценка на позициите си в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ във връзка с чл. 15 от Наредба № 35 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, каквато е основната цел на откритото производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка.

ИП „Популярна каса 95” АД е инвестиционен посредник и за него са валидни всички нормативно установени задължения.

Предвид гореизложеното, към настоящия момент не са налице обстоятелства които да обосноват прекратяване на образуваното производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка по чл. 118, ал.1, т. 1 от ЗПФИ.

С оглед гореизложеното и на основание чл. 15, ал. 1, т. 4 от Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН) чл. 119, ал. 4, предложение първо във връзка с чл. 118, ал. 1, т. 1 от ЗПФИ във връзка с чл. 143, ал. 1, изречение второ, във връзка с чл. 15 и чл. 16 от Наредба № 35, във връзка с чл. 59, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс,

Р Е Ш И Х:

Задължавам ИП „Популярна каса - 95” АД:

1. В петдневен срок от получаване на решението да извърши преценка към 31.12.2010 г. на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Орфей Клуб Уелнес” АД, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35 и да представи в КФН ОКАЛ, счетоводен баланс и справка за структурата на инвестиционния портфейл към 31.12.2010 г.

2. Да извършва поне веднъж месечно преценка на позициите си в

инвестиционния портфейл в акции на „Орфей Клуб Уелнес“ АД, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35.

На основание чл. 120 от ЗПФИ, решението подлежи на незабавно изпълнение, независимо от неговото обжалване.

На основание чл. 15, ал. 3 от ЗКФН, решението може да бъде обжалвано по административен ред по реда на АПК пред КФН в 14-дневен срок от съобщаването му.

На основание чл. 15, ал. 4 от ЗКФН, решението може да бъде обжалвано по съдебен ред пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му, съответно от произнасянето на КФН или от изтичането на срока за произнасяне на КФН, ако Решението е било обжалвано по административен ред.

На основание чл. 15, ал. 5 от ЗКФН, обжалването по ал. 4 не спира изпълнението на индивидуалния административен акт.

По производството не са правени разноси.

**ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КФН,
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ „НАДЗОР
НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ“:**

ДИМАНА РАНКОВА